

ВІЛЬГЕЛЬМ І ЯКОБ ГРИММ

КАЗКИ

ДЛЯ ДІТЕЙ ТА РОДИНИ

Переклад з німецької

ТЕРНОПІЛЬ
"НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН"

ББК 84(4Нім)
Г84

Бібліотека світової літератури для дітей у 100 томах
“СВІТОВИД”
заснована 2004 року

Вступне слово *О. Руги, Г. Черниш*

- Г84 **Грімм Вільгельм, Якоб**
Казки для дітей та родини. / Пер. з нім. — Матієв Р.І., Кульчицька О.Я.— Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009.— 816с.— (Бібліотека світової літератури для дітей у 100 томах “Світовид”. Серія друга. Література XIX століття.)
ISBN 966-692-283-5 (б-ка)
ISBN 978-966-10-0737-5
(укр., “Навчальна книга – Богдан”)

ББК 84(4Нім)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора перекладу чи видавця.*

ISBN 966-692-283-5 (б-ка)
ISBN 978-966-10-0737-5
(укр., “Навчальна книга – Богдан”)

© Видавництво
“Навчальна книга – Богдан”, б-ка,
макет, художнє оформлення, 2009

КАЗКИ

ЖАБ'ЯЧИЙ КОРОЛЬ, АБО ЗАЛІЗНИЙ ГАЙНРІХ

За незапам'ятних часів, коли закляття ще мали силу, жив на світі король. Усі його доньки були вродливиці, та наймолодша була настільки гарна, що навіть сонце, яке багато набачилося за своє життя, щоразу дивувалося, сяючи на її личку. Поблизу королівського замку темнів безмежний ліс. У тому лісі, під старою липою, була криничка-копанка. В спекотні дні королівна простувала туди і всідалася на цямрину біля студеної водиці. І коли її охоплювала нудьга, вона брала золоту кульку, підкидала вгору та й ловила — це була її найулюбленіша забава.

Якось сталося так, що золота кулька королівни не втрапила до її долоні, а пролетіла мимо, відбилась від землі та й булькнула просто у воду! Королівні тільки й зосталося, що очима її впіймати, бо криниця була така глибока-преглибока, що й дна не було видно. Зайшлася королівна гіркими сльозами. Та й плакала все голосніше, і ніяк не могла заспокоїтися. Аж тут, перейнята своїм горем, почувла:

— Що з тобою, королівно? Ти так плачеш, що навіть камінь розжалобити можеш.

Вона озирнулася на голос — і побачила жабу, що висунула з води свою товсту бридку голову.

— А, це ти, стара квако, — сказала вона, — я плачу за своєю золотою кулькою, яка впала в криницю.

— Заспокойся, не плач, — відповіла жаба, — можливо, я тобі і допоможу. Але що ти мені даси, якщо я віднайду твою цяцьку?

— Усе, що захочеш, люба жабо, — відповіла вона, — мої сукні, мої перли і коштовності, та й навіть мою золоту корону.

А жаба їй у відповідь:

— Не треба мені твоїх суконь, твоїх перлів і коштовностей, і твоєї золотої корони! От якби ти мене полюбила, стала мені другом, гралася зі мною... Якби я сиділа біля тебе за твоїм столом, із твоєї золотої тарілочки їла, із твого маленького келишка пила і в твоєму ліжечку спала... Одним словом, якщо ти мені все це пообіцяєш, я стрибну вниз і принесу твою золоту кульку.

— Ну, звичайно, — сказала королівна, — я обіцяю тобі все, що ти схочеш, тільки принеси мені кульку!

А сама подумала: «Розп'ятякалась пришелепувата жаба! Сидить у воді серед жаб та й квакає, а пнеться з людиною дружити!»

Вислухавши обіцянку, жаба пірнула в криницю, спустилась на самісіньке дно, а за якусь хвилику виринула вже з кулькою в роті, та й кинула її на траву. Як же зраділа королівна, знову побачивши свою чудову цяцьку! Вона швиденько вхопила її та й побігла геть.

— Почекай, почекай, — гукала жаба, — візьми мене з собою, я не можу так швидко бігти, як ти!

Та що з того, що жаба з усієї сили кричала услід королівні своє «ква-ква»! Та навіть і не слухала, лишень спішила чимскоріш додому, забувши за мить бідну жабу, яка змушена була повернутися у свою криницю.

Наступного дня, коли королівська родина й придворні вельможі повсідалися за столом, і королівна стала їсти зі своєї золотої тарілочки, почулося дивне «хляп-хляп». Воно ближчало і ближчало, а добравшись мармуровими сходами до дверей, заходилося стукати і гукати:

— Королівно молоденька, двері відчини швиденько!

Королівна побігла подивитися, хто б то міг бути, а коли відчинила двері, побачила жабу. Королівна грюкнула перед нею дверима, сіла знову за стіл, і стало їй страшно-страшно. Побачив король, що донька перелякалася і питає:

— Моя дитино, чого ти боїшся? Чи не велетень бува стоїть за дверима і хоче тебе забрати?

— Ой, ні, — відповіла королівна, — це не велетень, а бридка жаба.

— А чого жабі від тебе треба?

— Ох, любий татусю, гралася я вчора в лісі біля кринички-копанки і впала моя золота кулька у воду. А коли я гірко заплакала, жаба принесла її мені, а за це забажала, щоб я взяла її за друга.

Я пообіцяла їй це, бо ніколи не помислила б, що вона, покинувши криницю, справді захоче завітати у гості.

А тим часом жаба постукала вдруге і крикнула:

Королівно молоденька,
двері відчиняй швиденько!
Невже позабувала,
як біля прохолодного
колодязя стояла,
ти що мені обіцяла?
Наймолодша, королівно,
Двері відчиняй!

Тоді король і каже:

— Що винна — оддати повинна. Ну ж бо, йди і відчини їй двері!

Пішла королівна відчиняти двері, жаба застрибнула в покої та й поплигала вслід аж до її крісла, а тоді квакнула:

— Візьми і посади мене коло себе!

Дуже не хотілося королівні того робити, проте батько-король наказав. Щойно жаба опинилася на кріслі, як тут таки заблаглося їй на стіл, а щойно всілася там, заквакала:

— А тепер, королівно, підстав свою золоту тарілочку ближче, їстимемо разом!

Хоч і страх як бридко було королівні, але присунула вона до неї свою золоту тарілочку. А жаба як заходиться плямкати на всю її широку морду. Королівна й не те що їсти — дивитися на це не може. Нарешті жаба наїлася і далі каже:

— Наїлась я досхочу і втомилась. Віднеси мене тепер до своєї спальеньки, постели мені свою шовкову постельку і ляж біля мене.

Королівна заплакала, бо їй стало страшно. Вона боялася навіть торкнутися до холодної жаби, а тій ще заблаглося разом з нею в її гарненькій чистій постельці спати. Проте король розгнівався і сказав:

— Хто в біді спізнався, з тим не розлучайся!

Взяла вона тоді жабу двома пальчиками, занесла у свою спальеньку та й поклала в куток. Та коли королівна вляглася у своїй постельці, жаба причалапала до неї і стала нарікати:

— Я втомилась, я теж хочу гарно поспати! Візьми мене до себе, інакше я твоєму батькові поскаржуся.

Тут королівна не витримала, розсердилась по-справжньому та як ухопить жабу, та як жбурне щосили до стіни:

— Ось тобі, бридка жабо, відпочинок!

Щойно жаба впала на підлогу, вмить перетворилась на королеви-вича з прекрасними та привітними очима. І став він незабаром їй любим другом і чоловіком, бо ж і батько був не проти. Вже потім розповів він їй, як його зачарувала зла відьма і ніхто не зміг би визволити його з колодязя, крім неї, і що завтра вони поїдуть у його королівство. Потім вони лягли спати, а наступного ранку, щойно пробудилося сонце, під'їхала карета, запряжена вісьмома білими кіньми, прикрашеними страусовим пір'ям і золотою збруєю. Позаду на підніжці стояв вірний Гайнріх, слуга юного короля. Коли його хазяїна відьма перетворила на жабу, Гайнріх так побивався, що звелів закувати своє серце трьома залізними обручами, щоб воно не розірвалось від жалю і смутку.

Отож ця карета мала відвезти юного короля у його королівство. Посадив вірний Гайнріх молодят у карету, а сам улаштувався, як і раніше, на підніжці, і з веселим серцем вирушив у дорогу. Отож проїхали вони вже досить шляху, як почув королевич, ніби позаду щось із тріскотом зламалося. Він повернувся і крикнув:

— Гайнріху, карета тріщить.

— Ні, мій пане, не карета,
то із серця обруч впав,
що болюче його стискав,
як ви в колодязі сиділи
та із жабами дружили.

Потім ще двічі затріщало щось. Це були обручі, які злетіли із серця вірного Гайнріха, бо його хазяїн звільнився від чарів і став щасливий.

2.

ЯК МИШКА З КИЦЬКОЮ ПРИЯТЕЛЮВАЛИ

Зійшлися якось кицька з мишкою і стільки набалакала кицька мишці про велику любов і дружбу, яку вона до неї відчуває, що мишка зрештою погодилася разом з нею в одному будинку жити і спільно господарювати.

— Але треба нам зробити запаси на зиму, інакше голодуватимемо, — сказала кицька, — а тобі, мишко, не можна всюди бігати, а то, чого доброго, втрапиш у якусь пастку!